

UNIVERZITA KARLOVA
Fakulta sociálních věd
Institut komunikačních studií a žurnalistiky

POSUDEK MAGISTERSKÉ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Typ posudku („kliknutím“ zakřížkujte platnou variantu)

Posudek vedoucí(ho) práce Posudek oponenta

Autor práce

Příjmení a jméno: Bc. Martin Mažáři

Název práce: Teroristický útok jako zpravodajský narativ

Autor posudku

Příjmení a jméno: PhDr. Vlastimil Nečas, PhD.

Pracoviště: Katedra mediálních studií, IKSŽ FSV UK

1. VZTAH SCHVÁLENÝCH TEZÍ A VÝSLEDNÉ PRÁCE („kliknutím“ zakřížkujte vybrané hodnocení)

		Odpovídá schváleným tezím	Odchyluje se od tezí, odchýlení je v práci zdůvodněné a je vhodné	Odchyluje se od tezí, odchýlení je v práci zdůvodněné, ale není vhodné	Odchyluje se od tezí, odchýlení není v práci zdůvodněné a není vhodné	Neodpovídá schváleným tezím
1.1	Cíl práce	☐	☒	☐	☐	☐
1.2	Technika práce	☒	☐	☐	☐	☐
1.3	Struktura práce	☐	☒	☐	☐	☐

KOMENTÁŘ (slovní hodnocení vztahu tezí a práce, případně konkrétní popis hlavních výtek)

2. HODNOCENÍ OBSAHU VÝSLEDNÉ PRÁCE

Vyplňte písmeno na škále A – B – C – D – E – F (A=nejlepší, F= nevyhovující)

		Hodnocení známkou
2.1	Relativní úplnost zpracované literatury ke zvolenému tématu	B
2.2	Schopnost kriticky vyhodnotit prostudovanou literaturu a aplikovat ji	C
2.3	Úroveň zpracování materiálu, resp. zvládnutí techniky empirického výzkumu	D
2.4	Schopnost sestavit a použít soubor metod přiměřený cíli	C
2.5	Původnost práce, přínos práce k rozvoji oboru	D

KOMENTÁŘ (slovní hodnocení obsahu výsledné práce, případně konkrétní popis hlavních výtek)

3. HODNOCENÍ KONEČNÉ PODOBY VÝSLEDNÉ PRÁCE

Vyplňte písmeno na škále A – B – C – D – E – F (A=nejlepší, F= nevyhovující)

		Hodnocení známkou
3.1	Logičnost struktury práce, podloženost závěrů	D
3.2	Zvládnutí terminologie oboru	C
3.3	Funkčnost, úroveň, přiměřenost poznámkového aparátu	C
3.4	Dodržení citační normy (pokud se v textu opakovaně objevují pasáže přejaté bez udání zdroje, hodnotte písmenem F. Pokud v textu zjistíte přejaté pasáže vydávané autorem neoprávněně za vlastní zjištění, nedoporučte práci k obhajobě a ve „zdůvodnění v případě nedoporučení“ navrhněte, aby s autorem/kou bylo zahájeno disciplinární řízení.)	B
3.5	Jazyková a stylistická úroveň práce (pokud je opakovaně porušována platná kodifikace pravopisné normy, hodnotte písmenem F)	C
3.6	Oprávněnost a vhodnost příloh, grafická úprava	C

KOMENTÁŘ (slovní hodnocení podoby výsledné práce, případně konkrétní popis hlavních výtek)

Předložená diplomová práce je rozdělena do dvou hlavních částí – teoretické a výzkumné, které předchází metodologický úvod.

V teoretických kapitolách se autor věnuje vymezení klíčových pojmů a odbornému ukotvení tématu práce (naratologie, naratologie ve zpravodajství). Celkově zajímavý a stylisticky dobře zvládnutý teoretický exkurz narušuje nedůsledná práce s literaturou a řada obecných tvrzení, která nejsou doložena odkazy na zdroje. Například obecná tvrzení o povaze zpravodajství: „*Styl zpravodajského textu obvykle bývá silně strukturovaný a přizpůsobený tomuto faktu. Určité množství zpravodajského materiálu se dokonce omezuje na pouhý výčet událostí. Slovesa jsou převážně užita ve třetí osobě, popis je statický a informativní a osobnost či názory vypravěče by v takovém referování neměly být patrné.*“ (s. 14) Nebo dále „*Klíčovým rozdílem, který z reálné události dělá zprávu, je pak přítomnost tzv. novinářských hodnot – určitých kritérií a parametrů editorského výběru zpráv, které se do médií dostanou a které mají potenciál zaujmout publikum (Burns, 2004, 63). Kromě aktuálnosti, novosti, naléhavosti, blízkosti a dalších kritérií je to obvykle silný lidský příběh, který často upoutává konzumentovu pozornost, neboť díky jeho schopnosti empatie jsou mu jinak těžko uchopitelná témata zpřístupněna.*“ (s. 16) Případně obecná konstatování o stavu světa: „*Zcela nové měřítko možností pak pro terorismus přišel s věkem internetu, se kterým díky okamžité možnosti vědět o událostech na druhém konci planety rychlost i kvantita šířených informací globálně exponenciálně narostla a přerostla regionální charakter. Moderní terorismus touto kontextuální změnou zaznamenal obrovskou dějinnou proměnu a získal plně globální měřítko.*“ (s. 21) A také konstatování, kdy uvedený zdroj není součástí seznamu literatury: „*V médiích se ovšem vytvořil určitý ustálený archetypální obraz teroristy a toho, jak významu samotného pojmu „terorismus“ v celé jeho interdisciplinární komplexnosti masová společnost – zejména po přelomu tisíciletí – intuitivně rozumí. A sice jako záměrnému vyvolávání strachu ve společnosti, obvykle násilným činem, za účelem politického nátlaku (Svojtka, 2001).*“ (s. 21-22)

Autor na více místech pracuje s pojmem (požadavkem na) objektivní zpravodajství – „*Ačkoli je zpravodajství tedy především objektivním informátorem společnosti (...)*“ (s. 15) „*Vypravěč ve zpravodajství je tedy – za účelem objektivity – obvykle mimetický*“ (s. 15), dále „*Zpravodajství, jakožto – pokud možno objektivní – informování o skutečných událostech a skutečných osobách*“ (s. 18) „*(...) a zdá-li autor příspěvku informuje objektivně a bez emocí, nebo zda si dovolí osobní komentář (...)*“ (s. 22) Obsah tohoto - bezesporu důležitého a hojně diskutovaného – pojmu ovšem vymezuje jen povrchně v kap. 3.3 Výběr médií k analýze, když uvádí, že média veřejné služby by: „*(...) měla splňovat mimo jiné zásadu objektivity (tedy nestrannosti, věcnosti a věrnosti skutečnosti) a vyváženosti (tedy obsažení nejen majoritních názorů, ale i relevantních menšinových) (Vacková, 2004).*“ (s. 23)

Překvapivé je, že tvrzení prezentované v teoretické části autor dokládá poznatky z výzkumné části práce. „*Občas je tak činěno záměrně – novináři při katastrofických událostech sáhnou po modelech pekla, apokalypsy, velké světové potopy, pádu Římské říše a dalších – pro umocnění pointy a zapojení obrazotvornosti publika. Zprávy o teroristických útocích, zejména pak v případě 11. září 2001, nejsou žádnou výjimkou, jak práce popisuje v analytické části.*“ (s. 19) To je poněkud matoucí, protože tímto narušuje očekávanou naraci – či 'příběh' - diplomové práce, tedy nejprve souhrn dosavadního poznání a v něm ukotvená východiska pro následné vlastní zkoumání. Porušení chronologie může vést čtenáře k otázce, nakolik se apriorní očekávání výzkumníka odráží ve výsledcích zkoumání. Na druhou stranu je třeba zmínit, že autor si je vědom limitů a nástrah kvalitativních výzkumných metod: „*Převyprávěný a souhrnný narativ jakožto výsledek takové analýzy je tedy symbolizovaným konstruktem, ovlivněným předporozuměním výzkumníkovou apriorní zkušeností. Nelze se tedy vyhnout zpochybnění objektivity či neutrality – již samotná selekce analyzovaného obsahu předjímá určitý interpretační plán (Čermák, 2006, 2).*“ (s. 22) Bohužel však více nepopisuje, jak se s těmito riziky vyrovnal při realizaci vlastního zkoumání.

K výzkumné části práce.

Kritéria pro výběr analyzovaných událostí (s. 23) jsou jednoduše konstatována, bez zdůvodnění či zhodnocení možných dopadů těchto omezení na výsledky zkoumání. Například první kritérium „*1. Všechny útoky byly spáchány radikálně islamistickou organizací.*“ (s. 23). Není vysvětleno, proč je, vzhledem k cílům zkoumání, důležitá radikálnost, náboženská příslušnost a organizovanost původců útoků.

Autor vymezuje dva cíle analýzy: „*1) agregovat narativy těchto čtyř médií ve zprávách publikovaných během prvních dní od uplynutí útoků a 2) pokusit se je souhrnně parafrázovat a převyprávět tak, jak se mohly v průběhu publikování jednotlivých intermediálních narativů v divákově hlavě formovat fabule, sledoval-li všechny z analyzovaných zpravodajských příspěvků a střípek za střípkem si tak skládal mozaiky těchto příběhů.*“ (s. 24) Samotná analýza je rozdělena do pěti kapitol (podle počtu sledovaných událostí) a vždy tří podkapitol (Kontext, Narativ médiích, Hlavní charakteristické rysy použitého narativu).

Vyhodnocení dvou výše uvedených cílů v práci schází, samotná analýza (zabírající 35 stran textu) je poměrně nepřehledná, protože jednotlivá zjištění (narrativy) nejsou souhrnně představena ani vyhodnocena. Jednotlivé agregované narrative (např. *Apokalypsa*, *Kdo je padouch?*, *Blíží se válka*, *Neznámý pachatel promlouvá*, *Útok na náš způsob života*) jsou 'schovány' v textu a výsledek formulovaný v závěrečné kapitole, kde by čtenář mohl očekávat vyhodnocení hlavních cílů práce, je nejistý a informačně chudý: „Z výše uvedených dílčích interpretací je na základě porovnání narrative zřejmé, že každý z útoků přinesl nové prvky, z nichž některé se standardizovaly a opakovaly (jako vyjádření politiků, solidarita s napadeným státem nebo příběhy obětí), zatímco jiné se postupně vyvíjely a proměňovaly (předpovídání válečného konfliktu, odhady dalších kroků k vymýcení terorismu) či úplně mizely (debaty a zamýšlení se nad identitou teroristů). V každém z popsaných případů se nicméně objevovaly archetypy a modely, staré jako vyprávění příběhů, a tedy jako lidstvo samo. Ať už se jedná o teroristické útoky, přírodní katastrofy nebo jakékoli jiné události, je nepochybné, že tyto mýty z globálního narrative lidské společnosti nikam nezmizí.“ (s. 64-65)

Celkově dobré formální zpracování narušují občasné chyby – Svatoňová, 2 (s. 14), „byly analýze byly využity“ (s. 24), (Lule, 1054) s. 18 – a nedostatky ve formátování (s. 20, s. 62, s.65).

Pro práci zásadní publikace J. Lule dle odkazů v textu vyšla v r. 1954, v závěrečném seznamu zdrojů je ovšem uvedeno, že první vydání je z r. 1951 a autor pracoval s vydáním z r. 2001 (dostupným online, ale hyperlink v záznamu schází).

4. SHRNUJÍCÍ KOMENTÁŘ HODNOTITELE/KY (celkové hodnocení výsledné práce, její silné a slabé stránky, původnost tématu a závěrů apod.)

Předloženou diplomovou práci doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnotit výslednou známkou dobře (C).

5. OTÁZKY NEBO NÁMĚTY, K NIMŽ SE PŘI OBHAJOBĚ DIPLOMANT(KA) MUSÍ VYJÁDŘIT:

5.1	
5.2	
5.3	
5.4	

6. ANTIPLAGIÁTORSKÁ KONTROLA TEXTU

Seznámil jsem se s výsledky antiplagiátorské kontroly URKUND.

Komentář pro případnou shodu nad 5%:

6.1	
-----	--

6. NAVRHOVANÉ CELKOVÉ HODNOCENÍ PRÁCE („kliknutím“ zakřížkujte vybrané hodnocení)

- A** výborně
- B** velmi dobře (nadprůměrný výkon, avšak s určitými chybami)
- C** dobře (celkově dobrý výkon s řadou výrazných chyb)
- D** uspokojivě (přijatelný výkon, ale se značnými nedostatky)
- E** dostatečně (výkon splňuje minimální požadavky)
- F** nedoporučuji k obhajobě

ZDŮVODNĚNÍ V PŘÍPADĚ NEDOPORUČENÍ

Datum: 20. června 2020

Podpis: